

V I Lenin

Krig och revolution

Föreläsning hållen den 14 (27) maj 1917

Frågan om krig och revolution har på sistone ställts så ofta i hela pressen och på varje folkmöte, att många sidor av denna fråga helt säkert inte bara är välbekanta för många av er utan också redan hunnit tråka ut många av er. Jag har ännu inte haft möjlighet att uttala mig på, ja inte ens att delta i ett enda partimöte eller överhuvudtaget ett enda folkmöte i denna stadsdel och riskerar därför måhända att upprepa eller att inte tillräckligt ingående dröja vid de sidor av denna fråga, som särskilt intresserar er.

Det tycks mig, att det viktigaste, det som man vanligen glömmer bort i frågan om kriget, som man inte ägnar tillräcklig uppmärksamhet, det viktigaste, som det pågår så många dispyter om, och kanhända – skulle jag vilja säga – innehållslösa, hopplösa, onyttiga dispyter – det är att man glömmer den grundläggande frågan, frågan om vilken klasskaraktär kriget har, orsaken till detta krigs utbrott, vilka klasser som för det, vilka historiska och historisk-ekonomiska betingelser som framkallat det. Så långt jag på allmänna möten och på partimöten haft tillfälle att iaktta hur man hos oss ställer frågan om kriget, har jag kommit till den övertygelsen, att en mängd missförstånd uppstår i denna fråga just därför att vi, då vi analyserar frågan om kriget, alltför ofta talar helt olika språk.

Ur marxismens, dvs ur den moderna vetenskapliga socialismens, synpunkt är den grundläggande frågan – då socialister diskuterar hur kriget bör värderas och hur man bör ställa sig till det – frågan om för vad detta krig förs, vilka klasser som förberett det och bestämt dess riktning. Vi marxister hör inte till dem, som obetingat är emot varje krig. Vi säger: vårt mål är att uppnå den socialistiska samhällsordningen, som genom att avskaffa mänsklighetens uppdelning i klasser, genom att helt avskaffa den ena människans utsugning av den andra, den ena nationens utsugning av andra nationer, oundvikligen kommer att upphäva varje möjlighet till krig överhuvudtaget. Men i kriget för denna socialistiska samhällsordning kommer vi oundvikligen att möta sådana betingelser, då klasskampen inom varje enskild nation kan sammanfalla med ett av denna samma klasskamp framkallat krig mellan skilda nationer, och därför kan vi inte förneka möjligheten av revolutionära krig, dvs krig vilka framgår ur klasskampen, vilka förs av revolutionära klasser och har en direkt, omedelbar och revolutionär betydelse. Vi kan så mycket mindre förneka det, som det vid sidan av de reaktionära krig, som utgjort flertalet i de europeiska revolutionernas historia under det senaste århundradet, de senaste 125-135 åren, också har förekommit revolutionära krig, exempelvis de revolutionära franska folkmassornas krig mot det förenade, monarkiska, efterblivna, feodala och halvfeodala Europa. För närvarande finns det ingen metod att bedra massorna, som är mer spridd i Västeuropa – och på senare tid också hos oss i Ryssland – än metoden att bedra dem genom hänvisningar till de revolutionära krigens exempel. Det finns olika slags krig. Man måste göra klart för sig, ur vilka historiska betingelser det nuvarande kriget framgått, vilka klasser som för det, för vad det förs. Om vi inte gör detta klart för oss, så kommer alla våra resonemang om kriget att bli något fullständigt innehållslöst, ja fullständigt ofruktbara ordstrider. Jag tillåter mig därför, eftersom ni till tema tagit frågan om förhållandet mellan krig och revolution, att ingående dröja vid denna sida av saken.

Det finns ett bekant uttalande av en av de berömdaste författarna på krigsfilosofins och krigshistoriens område, Clausewitz, som lyder: ”Kriget är politikens fortsättning med andra medel.” Detta uttalande gjordes av en författare, som kort efter napoleonkrigens epok analyserade krigets historia och drog filosofiska lärdomar av denna historia. Denne författare,

vars grundtankar varje tänkande människa i vår tid ovillkorligen tillägnat sig, bekämpade redan för omkring 80 år sedan den kälkborgerliga och dumma fördomen, att kriget skulle kunna skiljas från respektive regeringars, respektive klassers politik, att kriget någonsin skulle kunna betraktas som ett enkelt angrepp, vilket bryter freden, och sedan ett återställande av denna brutna fred. Man slogs och så slöt man fred! Det är en grov och dum uppfattning, som vederlades för tiotals år sedan och som vederläggs genom varje någorlunda uppmärksam analys av vilken historisk krigsepok som helst.

Kriget är politikens fortsättning med andra medel. Varje krig är oupplösligt förknippat med det politiska system, ur vilket det framgår. Samma politik, som en viss stat, en viss klass inom denna stat bedriver under lång tid före ett krig, kommer samma klass oundvikligt och ofrånkomligt att fortsätta under krigstiden, endast med ändrad aktionsform.

Kriget är politikens fortsättning med andra medel. När den franska revolutionära stadsbefolkningen och de revolutionära bönderna i slutet av 1700-talet upprättade en demokratisk republik, sedan de på revolutionär väg hade störtat monarkin i sitt land och gjort upp räkningen med sin monark samt också på revolutionärt sätt gjort upp räkningen med sina godsägare, så kunde denna den revolutionära klassens politik inte undgå att i grunden skaka hela det övriga absolutistiska, tsaristiska, kungliga och halvfeodala Europa. En oundviklig fortsättning på den i Frankrike segerrika revolutionära klassens politik var de krig mot det revolutionära Frankrike, som alla monarkistiska folk i Europa deltog i genom att de bildade sin berömda koalition och började ett kontrarevolutionärt krig mot Frankrike. Liksom det franska revolutionära folket då för första gången uppvisade ett under århundraden aldrig skådat maximum av revolutionär energi inom landet, så ådagalade det också under kriget i slutet av 1700-talet en likadan gigantisk revolutionär skaparkraft genom att det omgestaltade strategins hela system, bröt med krigföringens alla gamla lagar och vanor och i stället för den gamla hären skapade en ny, revolutionär folkhär och en ny krigföring. Detta exempel förtjänar, syns det mig, särskild uppmärksamhet, emedan det åskådligt visar oss det, som de borgerliga tidningarnas skribenter nu glömmer vid varje steg, då de spekulerar i de fullkomligt outvecklade folkmassornas fördomar och kälkborgerliga okunnighet. Dessa folkmassor förstår inte det oupplösliga ekonomiska och historiska sambandet mellan varje krig och den föregående politik, som bedrivits av varje land, varje klass, som härskat före kriget och säkrat uppnåendet av sina syften med så kallade "fredliga" medel. Så kallade – ty de våldshandlingar, som exempelvis är nödvändiga för det "fredliga" herraväldet över kolonierna, kan knappast kallas fredliga.

I Europa rådde fred, men det berodde på att de europeiska folkens herravälde över koloniernas hundratals miljoner invånare förverkligades endast genom ständiga, oavbrutna, aldrig upphörande krig, som vi européer inte räknar som krig, emedan de alltför ofta inte liknar krig utan det brutalaste mördande, utrotande av värnlösa folk. Men saken är just den, att vi för att förstå det nuvarande kriget framför allt måste göra en allmän överblick över de europeiska makternas politik i dess helhet. Man får inte ta enskilda exempel, enskilda fall, som alltid lätt kan ryckas ut ur de samhällsliga företeelsernas sammanhang och som inte har det minsta värde, emedan det är lika lätt att anföra ett motsatt exempel. Nej, man måste ta hela den politik, som hela systemet av europeiska stater i deras inbördes ekonomiska och politiska förhållanden bedriver, för att förstå på vilket sätt det nuvarande kriget ofrånkomligt och oundvikligt framgått ur detta system.

Vi iakttar ständigt försök, särskilt av de kapitalistiska tidningarna – oavsett om de är monarkistiska eller republikanska – att i det nuvarande kriget smugla in ett för kriget främmande historiskt innehåll. I den franska republiken finns det exempelvis inget vanligare trick än försöken att framställa detta krig från Frankrikes sida som en fortsättning på och ett

motstycke till den stora franska revolutionens krig år 1792. Det finns ingen mera spridd metod att vilseleda de franska folkmassorna, de franska arbetarna och arbetarna i alla länder än att till vår epok överföra ”jargongen” från denna epok, enskilda paroller från densamma, och försöket att framställa det hela så, som om det republikanska Frankrike också nu skulle försvara sin frihet mot monarkin. Man glömmer den ”lilla” omständligheten, att det då, år 1792, var den revolutionära klassen i Frankrike som förde krig, den klass som hade genomfört en enastående revolution, som tack vare massornas enastående hjältemod i grunden förstört den franska monarkin och gått till kamp mot det förenade monarkiska Europa endast och allenast i syfte att fortsätta sin revolutionära kamp.

Kriget i Frankrike var en fortsättning på den politik som bedrevs av den revolutionära klass som hade gjort revolution, erövrat republiken, med en dittills oanad energi gjort upp räkningen med de franska kapitalisterna och godsägarna, och som för denna politik, för dess fortsättning förde ett revolutionärt krig mot det förenade monarkiska Europa.

Men vad vi nu har är framför allt ett förbund av två grupper av kapitalistiska makter. Vi har framför oss alla de största kapitalistiska världsmakterna – Storbritannien, Frankrike, Amerika och Tyskland – vilkas hela politik i årtionden bestått i en oavbruten ekonomisk rivalitet om herraväldet över hela världen, om att strypa de små folken, att tillförsäkra sig tredubbla och tiodubbla profiter på bankkapitalet, som slagit hela världen i sitt inflytandes bojar. Häri består Storbritanniens och Tysklands verkliga politik. Jag betonar detta. Man får aldrig tröttna på att betona detta, ty om vi glömmer det, så kan vi inte förstå någonting av det nuvarande kriget, då kommer vi att vara hjälplöst utlämnade åt första bästa borgerliga publicist, som försöker lura oss med bedrägliga fraser.

Den verkliga politik, som dessa båda grupper av de största kapitalistiska jättarna – Storbritannien och Tyskland, vilka tillsammans med sina bundsförvanter marscherat upp emot varandra – bedrev under en hel rad årtionden före kriget, måste studeras och förstås i dess totalitet. Om vi inte gjorde detta, skulle vi inte endast glömma den vetenskapliga socialismens och överhuvudtaget varje samhällsvetenskaps grundläggande krav utan vi skulle också beröva oss möjligheten att förstå det allra minsta av det nuvarande kriget. Vi skulle utlämna oss åt Miljukov, en bedragare, som underblåser chauvinism och hat mellan folken med metoder, som tillämpas överallt utan undantag, metoder, om vilka den tidigare nämnde Clausewitz skrev för åttio år sedan och redan då gjord sig lustig över den åsikten att – folken levde i fred, men så började de slåss! Som om det vore sant! Kan man ge en förklaring till ett krig utan att sätta det i samband med respektive stats, respektive statssystem, respektive klassers tidigare politik? Jag upprepar än en gång: detta är den grundläggande frågan, som man ständigt glömmer, och på grund av bristande insikt i denna fråga förvandlas nio tiondelar av allt tal om kriget till ett innehållslöst gräl och till tom ordväxling. Vi säger: om ni inte studerat den politik, som de båda krigförande maktgrupperna fört under årtionden – för att undvika tillfälliga företeelser, för att inte komma med enskilda exempel – om ni inte påvisat sambandet mellan detta krig och den föregående politiken, så har ni ingenting förstått av detta krig!

Denna politik visar oss genomgående en sak: en oavbruten ekonomisk rivalitet mellan världens två jättar, mellan två kapitalistiska ekonomier. Å ena sidan Storbritannien, den stat, som behärskar största delen av jorden, den stat som är rikast och som blivit detta inte så mycket genom sina egna arbetares arbete som i huvudsak genom utsugning av otaliga kolonier, genom den omätliga styrkan hos de engelska bankerna, vilka i spetsen för alla övriga banker slutit sig samman till en numerärt obetydlig grupp av – sådär en tre, fyra, fem – jättebanker, vilka förfogar över hundratals miljarder rubel och förfogar över dem på ett sådant sätt, att man utan minsta överdrift kan säga: det finns inte en jordlapp på hela detta jordklot,

på vilken inte detta kapital har lagt sin tunga hand, det finns inte en jordlapp, som inte med tusentals trådar är insnärjd i det brittiska kapitalets trådar. Detta kapital blev i slutet av 1800- och början av 1900-talet så stort, att det sträckte sin verksamhet långt utanför de enskilda staternas gränser och bildade en grupp av jättebanker med oerhörda rikedomar. Sedan denna handfull jättebanker bildats, snärjde det brittiska kapitalet hela världen genom detta nät av hundratals miljarder rubel. Det är det grundläggande i Storbritanniens ekonomiska politik och i Frankrikes ekonomiska politik, om vilken franska författare själva, exempelvis medarbetare i l'Humanite, en tidning som idag leds av flera socialister (t ex ingen mindre än Lysis, den kände författaren i finansfrågor), skrev redan några år före kriget: "Frankrike är en finansmonarki, Frankrike är en finansoligarki, Frankrike är hela världens ockrare."

Mot denna i huvudsak brittisk-franska grupp står å andra sidan en annan kapitalistgrupp, ännu mer rovlysten, ännu mer rövaraktig – en grupp som trädde fram till det kapitalistiska matbordet, när platserna redan var upptagna, men som förde in i kampen nya metoder för den kapitalistiska produktionens utveckling, en bättre teknik, en organisation utan motstycke, vilken förvandlade den gamla kapitalismen, den kapitalism som tillhörde den fria konkurrensens epok, till en av de gigantiska trusternas, syndikatens och kartellernas kapitalism. Denna grupp införde grunderna för den kapitalistiska produktionens förstatligande, för sammanslutning av kapitalismens gigantiska kraft och statens gigantiska kraft till en enda mekanism, som placerade tiotals miljoner människor i statskapitalismens enhetliga organisation. Det är den ekonomiska historia, det är den diplomatiska historia, som sträcker sig över en rad årtionden och som ingen kan komma ifrån. Den ensam visar er vägen till en riktig lösning på frågan om kriget och leder er till den slutsatsen, att också det nuvarande kriget är en produkt av de klassers politik, vilka drabbat samman i detta krig, dessa två väldiga jättar, som långt före kriget kastade sin finansiella utsagnings nät över hela världen, över alla länder, och som före kriget ekonomiskt delade upp hela världen mellan sig. De måste drabba samman, emedan det ur kapitalismens synpunkt blev oundvikligt att på nytt dela upp detta herravälde.

Den gamla uppdelningen baserade sig på att Storbritannien under loppet av några århundraden hade ruinerat sina tidigare konkurrenter. Dess tidigare konkurrent var Nederländerna, som härskade över hela världen, dess tidigare konkurrent var Frankrike, som omkring hundra år fört krig om herraväldet. På basis av sin ekonomiska styrka, sitt handelskapitals styrka befäste Storbritannien genom långa krig sitt överallt obestridda herravälde över världen. Så framträdde en ny rövare: år 1871 bildades en ny kapitalistisk makt, som utvecklades ojämförligt mycket snabbare än Storbritannien. Detta är ett grundläggande faktum. Ni skall inte finna en enda bok i ekonomisk historia, som inte erkänner detta obestridda faktum – Tysklands snabbare utveckling. Denna snabba utveckling av kapitalismen i Tyskland innebar utveckling av en ung och stark rövare, som trädde fram i de europeiska makternas krets och sade: "Ni har ruinerat Nederländerna, ni har slagit ned Frankrike, ni har bemäktigat er halva världen – nu får ni lov att ge oss motsvarande del." Och vad innebär "motsvarande del"? På vilket sätt skall den bestämmas i den kapitalistiska världen, i bankernas värld? Där bestäms makten av antalet banker, där bestäms makten så som ett amerikanskt miljardärorgan med äkta amerikansk öppenhet och äkta amerikansk cynism slog fast. I detta hette det: "I Europa rasar kriget om herraväldet över världen. För att härska över världen måste man ha två saker: dollar och banker. Dollar har vi, banker skall vi grunda och så kommer vi att härska över världen." Så uttalar sig de amerikanska miljardärernas ledande tidning. Jag måste säga, att det finns tusen gånger mera sanning i denna den övermodiga och fräcka miljardärens amerikanskt cyniska sats än i tusentals artiklar av borgerliga lögnhalsar, som framställer detta krig som ett krig för några slags nationella intressen, nationella frågor och liknande uppenbara lögner, som kastar historien som helhet

överbord och endast tar ett enskilt exempel såsom fallet med den tyske rövarens överfall på Belgien. Detta fall är otvivelaktigt sant. Ja, denna rövargrupp kastade sig med oerhörd brutalitet över Belgien, men den gjorde detsamma, som den andra gruppen med andra medel gjorde igår och idag gör mot andra folk.

När vi diskuterar frågan om annexionerna – detta är ju en fråga, som ingår i det jag försökt att i korthet framställa för er som historien om de ekonomiska och diplomatiska förhållanden, som framkallat det nuvarande kriget – så glömmar vi alltid att annexionerna vanligen är just det, som detta krig förs om: delningen av erövringarna eller, mera populärt uttryckt, delningen av det byte, som de bägge rövvarhanden roffat åt sig. Och när vi diskuterar om annexionerna, så möter vi ständigt metoder, som ur vetenskaplig synpunkt inte håller stånd mot någon kritik, och ur samhällelig-publicistisk synpunkt är metoder, som inte kan betecknas annorlunda än som grovt bedrägeri. Fråga en rysk chauvinist eller socialchauvinist och han skall förträffligt förklara för er vad som är annexion från Tysklands sida – det förstår han utmärkt väl. Men han kommer aldrig att ge er svar på er begäran om att han skall ge en allmän definition på begreppet annexion, som skulle passa in både på Tyskland, Storbritannien och Ryssland. Det kommer han aldrig att göra! Och när tidningen Retj (för att gå över från teorin till praktiken) gjorde sig lustig över vår tidning Pravda och skrev: ”Dessa pravdister betraktar Kurland som en annexion! Hur skall man kunna diskutera med dylikt folk?” – så teg Retj, när vi svarade: ”Var vänliga och ge oss en definition på begreppet annexion, som passar in både på tyskarna, brittena och ryssarna; vi påstår, att ni antingen kommer att slingra er ifrån frågan eller att vi genast kommer att avslöja er.” Vi påstår att ingen enda tidning, varken chauvinisternas i allmänhet som utan omsvep säger, att man måste försvara fosterlandet, eller socialchauvinisternas, någonsin gett en sådan definition på begreppet annexion, som skulle avse såväl Tyskland som Ryssland, en sådan som skulle kunna tillämpas på vilken sida som helst. De kan inte ge en sådan, därför att hela detta krig är en fortsättning på annexionspolitiken, dvs erövringspolitiken, den kapitalistiska utplundringpolitiken från båda sidorna, från båda de krigförande grupperna. Därför är det klart, att frågan om vilken av dessa båda rövare som först drog kniv inte har någon betydelse för oss. Tag historien om flott- och militärutgifterna i de båda grupperna under årtionden, ta historien om de små krig, som de förde innan det stora kriget bröt ut – ”små” emedan det inte var så många européer, som dödades i dessa krig, medan i stället hundratusentals människor av de folk dödades, vilka dessa rövargrupper strypt, vilka ur deras synpunkt inte ens räknas som folk (sådana där asiater, afrikaner – är de folk?); mot dessa folk förde man krig på följande sätt: de var vapenlösa men man sköt ned dem med kulsprutor. Kan det kallas krig! Det är ju i själva verket inte krig, det kan man överlämna åt glömskan. Detta är deras attityd till detta fullständiga bedrägeri mot folkmassorna.

Detta krig är en fortsättning på den erövringspolitik, det nedmejande av hela folkslag, de exempellösa grymheter, som tyskar och britten begått i Afrika, britten och ryssar i Persien – jag vet inte vilka som var värst. Det var därför de tyska kapitalisterna betraktade dem som fiender. Aha, ni är starka därför att ni är rika? Men vi är starkare än ni, därför har vi samma ”heliga” rätt att plundra. Just till detta inskränker sig det brittiska och det tyska finanskapitalets verkliga historia under en hel rad årtionden före kriget. Just till detta inskränker sig de rysk-tyska, rysk-brittiska och tysk-brittiska relationernas historia. Just här har vi nyckeln till insikt om varför kriget förs. Just därför är den historia man spritt ut om orsaken till krigsutbrottet skoj och bedrägeri. Man glömmar finanskapitalets historia, historien om hur detta krig om nyuppdelning mognade och framställer det hela så: det var två folk, som levde i fred, sedan överföll det ena folket det andra och detta försvarar sig. Hela vetenskapen är glömd, bankerna glömda, folken manas att gripa till vapen, bonden, som inte vet vad politik är, manas att gripa till vapen. Det gäller att försvara sig – och därmed basta! Resonerar man så, vore det konsekvent att förbjuda alla tidningar, bränna alla böcker och förbjuda allt tal om

annexioner i pressen – på så sätt rättfärdigas en sådan syn på annexioner. De kan inte säga sanningen om annexionerna, emedan både Rysslands, Storbritanniens och Tysklands hela historia är ett oavbrutet, skoningslöst, blodigt krig om annexioner. I Persien, i Afrika har liberalerna fört skoningslösa krig, de har låtit piska politiska förbrytare i Indien för att de dristat sig att föra fram samma krav, som man hos oss i Ryssland kämpat för. De franska kolonialtrupperna har också förtryckt folk. Det är förhistorien, det är den verkliga historien om det exempellösa röveriet! Det är den politik dessa klasser fört och som det nuvarande kriget är en fortsättning på. Det är därför de inte kan besvara frågan om annexionerna på samma sätt som vi, då vi säger: varje folk, som inte anslutits till ett annat folk i överensstämmelse med sitt flertals fria önskan utan i enlighet med tsarens eller regeringens beslut, är ett annekterat, ett erövrat folk. Att ta avstånd från annexioner innebär att tillerkänna varje folk rätt att bilda en särskild stat eller att leva i förbund med vem det önskar. Detta svar är fullständigt klart för varje någorlunda medveten arbetare.

I vilken som helst av de resolutioner, som antas i dussintal och publiceras exempelvis i tidningen Zemlja i Volja, finner ni det illa formulerade svaret: vi vill inte krig för herraväldet över andra folk, vi kämpar för vår egen frihet – så talar alla arbetare och bönder, och härmed ger de uttryck åt arbetarens, åt den arbetandes syn på hur de uppfattar kriget. Med detta säger de: om kriget fördes i de arbetandes intresse mot utsugarna, så skulle vi vara för kriget. Då skulle också vi vara för kriget och det finns inte ett revolutionärt parti, som skulle vara emot ett sådant krig. De har orätt, dessa författare till talrika resolutioner, ty de föreställer sig det hela så som om de själva skulle föra kriget. Vi soldater, vi arbetare, vi bönder kämpar för vår frihet. Jag skall aldrig glömma den fråga, som en av dem ställde mig efter ett möte: ”Varför pratar ni hela tiden mot kapitalisterna? Är jag kanske en kapitalist? Vi är arbetare, vi försvarar vår frihet.” Det är fel – ni kämpar, därför att ni lyder er kapitalistiska regering; det är inte folken som för krig, utan regeringarna. Jag undrar inte på, att en arbetare eller bonde, som inte studerat politik, inte haft lyckan eller olyckan att befatta sig med diplomatins hemligheter, med bilder av detta finansrofferi (exempelvis Rysslands och Storbritanniens förtryck av Persien), glömmet denna historia och naivt frågar: vad angår mig kapitalisterna när det är jag som kämpar? Han förstår inte sambandet mellan kriget och regeringen, förstår inte att det är regeringen som för krig, medan han är ett verktyg i regeringens händer. Han kan kalla sig det revolutionära folket, skriva vackra resolutioner – för ryssarna är det mycket, emedan det först helt nyligen blivit möjligt hos oss. För kort tid sedan offentlig gjordes en ”revolutionär” deklARATION från provisoriska regeringen. Men det ändrar ingenting i sak, och andra folk, som har större erfarenhet än vi av kapitalisternas konst att lura massorna genom att sätta ihop ”revolutionära” manifest, har för länge sedan slagit alla världsrekord i detta avseende. Om ni tar den franska republikens parlamentshistoria från den tid, då Frankrike blev en republik, som stödde tsarismen, så har vi under de årtionden den franska parlamentshistorien existerat dussintals exempel på hur manifest, fyllda av de allra vackraste ord, skylt över den smutsigaste koloniala och finansiella plundringspolitik. Den tredje franska republikens hela historia är en historia om denna plundring. Det nuvarande kriget har uppstått av dessa orsaker. Det är inte ett resultat av kapitalisternas onda vilja, inte av något slags felaktig politik av monarkerna. Det vore orätt att se så på saken. Nej, detta krig har oundvikligt framkallats av den gigantiska storkapitalismens och särskilt bankkapitalismens utveckling, som lett till att cirka fyra banker i Berlin och fem eller sex banker i London härskar över hela världen, roffar åt sig alla medel, stärker sin finanspolitik med hela sin väpnade makt och som slutligen drabbat samman i en exempellöst brutal kamp till följd av att det inte längre finns någon möjlighet att obehindrat slå under sig nya områden. Antingen den ena eller den andra måste avstå från herraväldet över sina kolonier. Sådana frågor avgörs inte godvilligt i denna kapitalisternas värld. De kan endast avgöras genom krig. Därför är det löjligt att anklaga den ene eller andre av de krönte rövare. De är alla lika, dessa krönte rövare. Därför är det också

absurt att anklaga det ena eller andra landets kapitalister. De bär endast skulden för att de infört ett sådant system. Men det sker i enlighet med alla lagar, som skyddas med den civiliserade statens alla krafter. ”Jag är i min fulla rätt, jag köper aktier. Alla domstolar, hela polisväsendet, hela den stående hären och alla flottor i världen skyddar denna min heliga rätt till aktierna.” Om det bildas banker, som rör sig med hundratals miljoner rubel, om dessa kastat sina nät av bankrofferi över hela världen, om de drabbat samman i en strid på liv och död –vem bär skulden? Finn den skyldige, om du kan! Skulden till detta bär kapitalismens hela utveckling under ett halvsekel, och det finns ingen annan utväg ur detta än att störta kapitalisternas välde, än att genomföra en arbetarrevolution. Det är det svar, som vårt parti kommit till efter en analys av kriget. Och därför säger vi: den ytterst enkla frågan om annexionerna har blivit så tilltrasslad, de borgerliga partiernas representanter har ljugit så till den grad, att de kan framställa saken, som om Kurland inte annekterats av Ryssland. Kurland och Polen har de gemensamt delat, dessa tre krönte rövare. De höll på att dela i hundra år, de slet sönder dem levande och den ryske rövaren slet åt sig det mesta, emedan han då var starkast. Men när den unge rövaren, som vid den tiden var med om delningen, växte upp till en stark kapitalistisk makt, Tyskland, sade han: Låt oss dela på nytt! Ni vill bibehålla allt vid det gamla? Ni tror att ni är starkare? Låt oss mäta våra krafter!

Det är vad detta krig går ut på. Naturligtvis är denna utmaning – ”Låt oss mäta våra krafter!” – endast ett uttryck för den plundringspolitik, den storbankernas politik, som fullföljts under ett decennium. Det är därför ingen annan än vi som kan säga den enkla, för varje arbetare och bonde begripliga sanningen om annexionerna. Det är därför den så enkla frågan om fördragen så skamlöst trasslats till av hela pressen. Ni säger, att vi har en revolutionär regering, att i denna revolutionära regering inträtt ministrar, som nästan helt är socialister, narodniker och mensjeviker. Men då de avger deklARATIONER om fred utan annexioner – bara på villkor att det inte definieras vad fred utan annexioner är (det betyder: riv åt dig de tyska annexionerna och behåll dina egna) – så säger vi: vad är er ”revolutionär” regering värd, era deklARATIONER, era förklaringar om att ni inte vill ett erövringskrig – när ni samtidigt manar armén till offensiv? Vet ni då inte, att ni har fördrag, att Nikolaus den blodige ingått dem på det mest rövaraktiga sätt? Vet ni inte det? Det är förlåtligt, om inte arbetarna och bönderna vet det, ty de har inte plundrat, inte läst lärda böcker, men då bildade kadeter förkunnar sådant, så är det lögn, ty de känner mycket väl till vad dessa fördrag innehåller. Dessa fördrag är ”hemliga”, men hela den diplomatiska pressen i alla länder talar om dem: ”Du skall få svartahavssunden, du Armenien, du Galizien, du Elsass-Lothringen, du Trieste, och vi skall slutgiltigt dela upp Persien.” Och den tyske kapitalisten säger: ”Jag skall erövra Egypten, jag skall strypa de europeiska folken, om ni inte ger tillbaka mina kolonier, och det med ränta.” Aktien är en sådan sak att den kräver ränta. Just därför har frågan om fördragen, så enkel och så klar den än är, framkallat en sådan mängd flagranta, exempellösa, fräcka lögnar, som sprids i alla kapitalistiska tidningars spalter.

Ta dagens nummer av Den. Där förklarar Vodovozov, en man som inte på något sätt kan beskyllas för bolsjevism, men som är en ärlig demokrat, följande: jag är motståndare till de hemliga fördragen, låt mig tala om fördraget med Rumänien. Det existerar ett hemligt fördrag med Rumänien och dess innehåll är att Rumänien skall erhålla en hel rad främmande folk, om det kommer att kämpa på bundsförvanternas sida. De fördrag som de andra bundsförvanterna har är alla likadana. Utan fördrag skulle de inte ha börjat strypa nationer. För att få veta innehållet i dessa fördrag behöver man inte gräva i speciella tidskrifter. Det räcker med att erinra sig den ekonomiska och diplomatiska historiens viktigaste fakta för att få veta dem. Österrike har ju under årtionden varit ute efter Balkan för att strypa folken där ... Och att de drabbat samman i ett krig, beror på att det inte kunde gå på annat sätt. Och då nu folkmassorna allt eftertryckligare kräver att fördragen skall publiceras, så förklarar därför

ministrarna – f d minister Miljukov, nuvarande minister Teresjtjenko (den förre i en regering utan socialistiska ministrar, den senare i en regering med en hel rad nästan-socialistiska ministrar): att publicera fördragen betyder att bryta med bundsförvanterna.

Uppenbarligen kan fördragen inte publiceras, emedan ni alla tillhör ett och samma rövarhand. Vi är ense med Miljukov och Teresjtjenko om att fördragen inte kan publiceras. Av detta kan man dra två olika slutsatser. Om vi är ense med Miljukov och Teresjtjenko om att fördragen inte kan publiceras, vad följer då därav? Om fördragen inte kan publiceras, så måste man hjälpa kapitalistministrarna att fortsätta kriget. Och den andra slutsatsen är: eftersom kapitalisterna själva inte kan publicera fördragen, så måste kapitalisterna störtas. Vilken av dessa slutsatser ni anser vara riktigast ber jag er själva avgöra, men jag her er ovillkorligen tänka på följderna. Om man resonerar så som de narodistiska och mensjevikiska ministrarna gör, blir resultatet: eftersom regeringen säger, att fördragen inte kan publiceras, så måste ett nytt manifest utfärdas. Papperet har ännu inte blivit så dyrt, att man inte skulle kunna skriva nya manifest. Låt oss skriva ett nytt manifest och starta en offensiv. För vad? För vilka syften? Vem kommer att bestämma dessa syften? Soldaterna uppmanas att förverkliga rövarfördragen med Rumänien och Frankrike. Skicka Vodovozovs artikel till fronten och klaga sedan: det är allt bolsjevikerna, det är säkert bolsjevikerna, som tänkt ut detta fördrag med Rumänien. Men då blir man tvungen att inte bara skaffa tidningen Pravda ur världen, då måste man rentav driva bort Vodovozov för att han studerat historien, då måste man bränna upp alla Miljukovs böcker, som är oerhört farliga. Försök slå upp första bästa bok av ledaren för ”folkfrihetens” parti, f d utrikesministern. Det är bra böcker. Vad talar de om? De talar om att Ryssland har ”rätt” till svartahavssunden, till Armenien, till Galizien, till Ostpreussen. Han har inte bara delat alltsammans, han har t o m bifogat en karta. Man blir tvungen att inte bara skicka bolsjevikerna och Vodovozov till Sibirien för att de skritver sådana revolutionära artiklar utan man måste också bränna Miljukovs böcker, ty om man idag skulle plocka ut några enkla citat ur dessa Miljukovs böcker och skicka dem till fronten, så skulle man inte kunna finna en enda uppviglande proklamation, som skulle utöva en så uppviglande verkan.

Enligt den korta plan, som jag gjort upp för dagens tal, återstår nu att beröra frågan om det ”revolutionära fosterlandsförsvaret”. Jag tror att jag efter vad jag redan haft äran meddela er, kan fatta mig kort, då jag behandlar denna fråga.

Som ”revolutionärt fosterlandsförsvaret” betecknas en sådan täckmantel för kriget, vilken åstadkommes med hänvisningar till att vi ju gjort revolution, att vi ju är ett revolutionärt folk, en revolutionär demokrati. Men vilket svar ger vi på denna fråga? Vad för en revolution har vi gjort? Vi har avsatt Nikolaus. Revolutionen var inte så värst svår i jämförelse med en revolution, som skulle ha störtat godsägarnas och kapitalisternas hela klass. Vem innehade makten efter vår revolution? Godsägarna och kapitalisterna – desamma, som länge innehaft makten i Europa. Där ägde sådana revolutioner rum för hundra år sedan, där sitter sådana herrar som Teresjtjenko, Miljukov och Konovalov sedan länge vid makten, och det spelar ingen roll om de betalar en hovstat åt sin tsar eller om de klarar sig utan denna lyxartikel. En bank förblir i alla fall en bank, även om hundratals kapitalplaceringar gjorts i koncessioner. Profiten förblir profit, oavsett om det är i en republik eller i en monarki. Om något barbariskt land skulle drista sig att inte lyda vårt civiliserade kapital, som inrättar sådana förträffliga banker i kolonierna, i Afrika, i Persien, om några barbariska folk inte skulle lyda vår civiliserade bank, så skickar vi dit trupper och de återinför kultur, ordning och civilisation, såsom Ljachov gjort i Persien och såsom de franska ”republikanska” trupperna gjort, då de med samma grymhet utrotat folk i Afrika. Är det inte allt samma sak: det är samma ”revolutionära fosterlandsförsvaret”, bara att det ådagaläggs av de breda omedvetna folkmassorna, vilka inte ser krigets samband med regeringen, inte vet, att denna politik är fastslagen genom fördrag. Fördragen är kvar, bankerna är kvar, koncessionerna är kvar. I

Ryssland sitter de bästa representanterna för sin klass i regeringen, men världskrigets karaktär har inte ändrats det minsta till följd härav. Det nya ”revolutionära fosterlandsförsvaret” är endast en täckmantel för att med revolutionens upphöjda begrepp skyla det smutsiga och blodiga kriget, som är följden av smutsiga och vidriga fördrag.

Den ryska revolutionen har inte förändrat kriget men den har skapat organisationer, som inte finns i något annat land och inte funnits i de flesta revolutionerna i väst. De flesta revolutionerna har inskränkt sig till att det bildats en ny regering med personer av vår Teresjtjenko- och Konovalovtyp, medan landet blivit kvar i passivitet och desorganisation. Den ryska revolutionen har gått längre. I detta faktum ligger fröet till att den kan övervinna kriget. Detta faktum består i att vi förutom en regering av ”nästan-socialistiska” ministrar, en det imperialistiska krigets regering, en offensivens regering, en regering som är förbunden med det brittisk-franska kapitalet – att vi förutom den och oberoende av den över hela Ryssland har ett nät av arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter. Här har vi en revolution, som ännu inte sagt sitt sista ord. Här är en revolution, som under sådana förhållanden inte funnits i Västeuropa. Det är de klassers organisation, som verkligen inte behöver någon annexion, som inte satt in miljoner i bankerna, som nog inte är intresserade av om den ryske översten Ljachov och det liberala brittiska sändebudet delade Persien riktigt. Detta är garantin för att denna revolution kan gå vidare. Denna garanti ligger i att de klasser, som verkligen inte är intresserade av annexioner, trots all sin överdrivna godtrogenhet mot kapitalisternas regering, trots all den ohyggliga förvirring, det oerhörda bedrägeri, som själva begreppet ”revolutionärt fosterlandsförsvaret” innebär, trots att de stöder lånet, stöder det imperialistiska krigets regering – att de trots allt detta förmått att skapa organisationer, i vilka de förtryckta klassernas massor är representerade. Det är arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter, vilka i sitt revolutionära arbete på en hel mängd platser i Ryssland gått betydligt längre än i Petrograd. Det är helt naturligt, ty i Petrograd har vi kapitalisternas centrala organ.

Och när Skobelev i sitt tal igår yttrade, att ”vi kommer att lägga beslag på hela profiten, 100 procent kommer vi att ta”, tog han munnen alltför full, gjorde det på ministervis. Om ni tar dagens nummer av tidningen Retj, så skall ni se hur man reagerade på detta ställe i Skobelevs tal. Där heter det: ”Ja, men det är ju hunger, död. Hundra procent – det betyder alltsammans!” Minister Skobelev går längre än den allra radikalaste bolsjevik. Det är förtal, då man säger att bolsjevikerna står längst till vänster. Minister Skobelev står betydligt ”längre till vänster”. Man skymfade mig med de allra grövsta skällsord, påstod att jag närapå skulle ha föreslagit att ta kläderna av kroppen på kapitalisterna. I varje fall sade Sjulgin: ”Låt dem bara klä av oss!” Föreställ er en bolsjevik, som går fram till medborgare Sjulgin och vill klä av honom. Han skulle med större rätt kunna anklaga minister Skobelev för detta. Så långt har vi aldrig gått. Vi har aldrig föreslagit att 100 procent av profiten skall beslagtas. Denna utfästelse är i alla fall värdefull. Om ni tar vårt partis resolution, så skall ni se att vi där i en bättre motiverad form föreslår detsamma som jag föreslagit. Det måste införas kontroll över bankerna och sedan en rättvis inkomstskatt. Ingenting mer! Skobelev föreslår att man skall ta hundra kopek på rubeln. Någoting sådant har vi inte föreslagit och föreslår inte heller. Och förresten tog Skobelev bara munnen full. Han ämnar inte på allvar genomföra detta, och om han ämnar göra det, så kommer det inte att lyckas för honom av den enkla orsaken, att det är en smula löjligt av honom att utfästa sig att göra allt detta, då han är vän med Teresjtjenko och Konovalov. Man kan ta sådär en 80-90 procent av miljonärernas inkomst, men inte i sällskap med dylika ministrar. Om arbetar- och soldatdeputerades sovjeter innehade makten, så skulle de verkligen beslagta en del, ehuru inte allt – det behöver de inte. De skulle ta en stor del av inkomsten. En annan statsmakt kan inte göra detta. Men minister Skobelev kan ha de mest välmentade önsknings. Jag har under flera årtionden iakttagit dessa partier, jag deltar sedan 30

år i den revolutionära rörelsen. Därför är jag minst av allt böjd för att tvivla på deras goda föresatser. Men det är inte de goda föresatserna det kommer an på. Vägen till helvetet är stensatt med goda föresatser. Och alla kanslier är fyllda av papper, undertecknade av medborgare ministrar, men det har inte ändrat saken. Sätt i gång, om ni vill införa kontroll, så börja då! Vårt program är sådant, att då vi läser Skobelevs tal, kan vi säga: mera kräver vi inte. Vi är betydligt moderatere än minister Skobelev. Han föreslår både kontroll och 100 procent. Vi vill inte ta 100 procent, men vi säger: "Innan ni börjat göra någonting, tror vi er inte." Skillnaden Oss emellan är just att vi inte litar på ord och löften och inte heller råder andra att lita på dem. Erfarenheterna från de parlamentariska republikerna lär oss, att man inte får lita på förklaringar på papperet. Om ni vill ha kontroll, så måste ni börja införa den. Det behövs bara en dag för att utfärda en lag om en sådan kontroll. Tjänstemannasovjeten i varje bank, arbetarsovjeten på varje fabrik erhåller rätt till kontroll, varje parti erhåller rätt till kontroll. Det går inte, säger man, det finns någonting, som heter affärshemlighet, den heliga privategendomen finns! Nåja, gör som ni vill, välj endera av de två vägarna! Om ni vill skydda alla dessa böcker och räkenskaper, trusternas alla operationer, så är det onödigt att prata om kontroll, då är det onödigt att tala om att landet går mot sin undergång.

I Tyskland är läget ännu sämre. I Ryssland kan man uppbringa spannmål, i Tyskland är det omöjligt. I Ryssland kan man göra en hel del, ifall det sker organiserat. I Tyskland kan ingenting mera uträttas. Det finns ingen spannmål, och hela folket går oundvikligt undergången till mötes. Man skriver nu, att Ryssland står vid undergångens brant. Om det stämmer, så är det ett brott att skydda den "heliga" privategendomen. Och därför – vad betyder talet om kontroll? Har ni då glömt, att Nikolaus Romanov också skrev en hel del om kontrollen? Ni kan tusen gånger hos honom finna orden: statskontroll, samhällelig kontroll, utnämning av senatorer. Industrierharna har under de två månaderna efter revolutionen utplundrat hela Ryssland. Kapitalet har pressat ut på hundratals procent profiter, varje redogörelse visar detta. Men när arbetarna under de två revolutionsmånaderna hade "fräckheten" säga, att de vill leva som människor, så höjde hela landets kapitalistpress ett ramaskri. I varje nummer av Retj skriade man himmelshögt om att arbetarna plundrade landet, ehuru vi ju endast utlovat kontroll över kapitalisterna. Är det inte möjligt att prestera mindre löften och mera handling? Om vi vill ha en ämbetsmannakontroll, en kontroll som utförs av likadana organ som tidigare, så förklarar vårt parti som sin djupa övertygelse, att det är omöjligt att stödja er i detta, även om det där, i regeringen, skulle finnas ett dussin narodistiska och mensjevikiska ministrar i stället för ett halvt dussin. Kontrollen kan utövas endast av folket självt. Ni – banktjänstemannasovjeterna, ingenjörssovjeterna, arbetarsovjeterna – måste upprätta kontrollen, och redan i morgon ta itu med denna kontroll. Varje ämbetsman måste straffrättsligt ställas till ansvar, ifall han avger oriktiga uppgifter i någon av dessa institutioner. Det är fråga om landets undergång. Vi vill veta, hur mycket spannmål det finns, hur mycket råvaror, hur mycket arbetskraft, och var de skall sättas in.

Jag övergår nu till den sista frågan. Det är frågan om hur det skall göras slut på kriget. Man tillskriver oss den absurda åsikten, att vi skulle önska separatfred. De tyska kapitalistiska rövarna försöker uppnå fred och säger: jag skall ge dig ett stycke av Turkiet och Armenien, om du ger mig malmförande områden. Det är ju just om det diplomaterna talar i varje neutral stad! Det är allmänt bekant. Det endast döljs av konventionella diplomatiska fraser. Det är ju därför de är diplomater, för att de skall tala diplomatspråk. Vilken absurditet, att vi skulle vara för att göra slut på kriget genom en separatfred! Att avsluta ett krig, som kapitalisterna i alla de rikaste staterna för, ett krig, som framkallats genom ett decenniums ekonomiska utveckling, genom att avstå från militära aktioner från den ena sidan – det är en sådan dumhet, att vi rentav finner det löjligt att vederlägga den. Att vi har skrivit en speciell resolution för att vederlägga detta beror på att vi ville förklara saker och ting för de breda massorna, bland vilka

man sprider förtal om oss. Men det är ingenting som kan diskuteras på allvar. Det krig, som kapitalisterna i alla länder för, kan inte avslutas utan en arbetarrevolution mot dessa kapitalister. Innan kontrollen övergått från frasernas område till handlingens område, innan det revolutionära proletariats regering trätt i stället för kapitalisternas regering är regeringen dömd till att endast säga: vi går under, vi går under, vi går under. I det ”fria” Storbritannien spärrar man idag in socialister i fängelse för att de säger detsamma som jag. I Tyskland sitter Liebknecht i fängelse för att han sagt detsamma som jag säger, i Österrike sitter Friedrich Adler i fängelse för att han sagt detsamma med revolvern (kanhända har man redan avrättat honom). I alla länder hyser arbetarmassorna sympati för dessa socialister och inte för dem, som gått över på sina kapitalisters sida. Arbetarrevolutionen växer fram i hela världen. I andra länder är den naturligtvis svårare. Där finns inga sådana halvidioter som Nikolaus och Rasputin. Där har de bästa männen av sin klass hand om ledningen. Där finns inga förutsättningar för en revolution mot självhärskardömet, där existerar redan kapitalistklassens regering, där regerar sedan länge de talangfullaste representanterna för denna klass. Därför är revolutionen oundviklig där, även om den ännu inte kommit, hur många revolutionärer som än skulle gå under, såsom Friedrich Adler, som Karl Liebknecht håller på att gå under. Framtiden är deras, och arbetarna i alla länder är för dem. Och arbetarna i alla länder kommer att segra.

Beträffande Amerikas inträde i kriget skulle jag vilja säga följande. Man åberopar sig på att i Amerika råder demokrati, att där finns Vita huset. Jag säger: slaveriet upphävdes för ett halvt århundrade sedan. Kriget för slaveriets upphävande avslutades år 1865. Men sedan dess har där vuxit upp miljardärer. De håller hela Amerika i sitt finansiella järngrepp, förbereder Mexicos förslavning och kommer oundvikligt att råka i krig med Japan om Stilla havets delning. Detta krig har redan förberetts i flera årtionden. Det finns en hel litteratur om det. Och det verkliga syftet med Amerikas inträde i kriget är att förbereda det kommande kriget med Japan. Det amerikanska folket åtnjuter i alla fall en betydande frihet och det är svårt att förutsätta, att det skulle ha uthärdat obligatorisk värnplikt och bildande av en armé för några slags erövringssyften, exempelvis för kamp mot Japan. Amerikanerna ser av Europas exempel varhän det leder. Och så måste de amerikanska kapitalisterna blanda sig i detta krig för att ha en förevändning att skapa en stark stående armé, varvid de maskerar sig med de höga idealen om en kamp för de små folkens rättigheter.

Bönderna vägrar att lämna ut spannmål mot pengar och kräver redskap, skor och kläder. I detta beslut ligger en utomordentligt djup sanning. Landet har verkligen råkat i ett sådant förfall, att man i Ryssland, ehuru i ringare grad, kan iaktta detsamma som redan länge ägt rum i andra länder: pengarna har förlorat sitt värde. Kapitalismens herravälde undergrävs till den grad genom händelsernas hela gång, att bönderna t ex inte tar emot pengar. De säger: ”Vad skall vi med pengar till?” Och de har rätt. Kapitalismens herravälde undergrävs inte därför, att någon vill erövra makten. Att ”erövra” makten skulle vara absurt. Det vore omöjligt att göra slut på kapitalismens herravälde, om inte de kapitalistiska ländernas hela ekonomiska utveckling ledde till detta. Kriget har påskyndat denna process, och detta har gjort kapitalismen omöjlig. Ingen kraft skulle kunna tillintetgöra kapitalismen, om inte historien hade undergrävt och underminerat den.

Och detta är ett synnerligen åskådligt exempel. Denne bonde uttrycker det, som alla iakttar: penningens makt är undergrävd. Den enda utvägen är här att arbetar- och bondedeputerades sovjeter kommer överens om att ge redskap, skor och kläder för spannmålen. I denna riktning går det hela, det är det svar, som livet dikterar. Utan en sådan överenskommelse kommer tiotals miljoner människor att förbli hungriga, att sakna skor och kläder. Tiotal miljoner människor står direkt inför undergången, och här gäller det inte att skydda kapitalisternas intressen. Den enda utvägen är att hela makten går över i händerna på arbetar-, soldat- och

bondedeputerades sovjet, som representerar befolkningens majoritet. Det är möjligt, att fel härvidlag kommer att begås. Ingen påstår, att ett så svårt verk skall kunna uträttas på stående fot. Något sådant påstår vi inte. Man säger till oss: ”Vi vill att sovjeterna skall överta makten, men de vill inte.” Vi säger, att livets erfarenhet kommer att lära dem, och hela folket kommer att se, att det inte finns någon annan utväg. Vi vill inte ”erövra” makten, emedan alla erfarenheter av revolutioner lär, att endast den makt är säker, som stöder sig på befolkningens majoritet. Att ”erövra” makten blir därför ett äventyr, och vårt parti skulle inte ge sig in på detta. Om regeringen blir majoritetens regering, så kommer den kanske att bedriva en politik, som i början kommer att visa sig behäftad med fel, men det finns inte någon annan utväg. Då blir ändringen av den politiska riktningen inom dessa organisationer fredlig. Några andra organisationer kan man inte tänka sig. Det är därför vi säger, att man inte kan föreställa sig någon annan lösning av frågan.

Hur skall man göra slut på kriget? Om arbetar- och soldatdeputerades sovjet tog makten men tyskarna fortsatte kriget – vad skulle vi då göra? De som intresserar sig för vårt partis åsikter kunde häromdagen i vår tidning Pravda läsa vårt exakta citat av vad vi redan 1915 uttalade i utlandet: om den revolutionära klassen i Ryssland, arbetarklassen, kommer till makten, så måste den föreslå fred. Och om de tyska kapitalisterna eller kapitalisterna i vilket annat land som helst förkastar våra fredsvillkor, så kommer arbetarklassen i Ryssland helt att vara för kriget. Vi föreslår inte att kriget skall avslutas på en gång. Det lovar vi inte. Vi propagerar inte ett sådant omöjligt och utförbart steg som att kriget skall avslutas på grund av den ena partens vilja. Sådana löften är lätta att ge, men omöjliga att förverkliga. Det blir inte lätt att komma ut ur detta ohyggliga krig, som redan pågått i tre år. Ni kommer antingen att få kriga i tio år, eller också måste ni acceptera en svår och mödosam revolution. Någon annan utväg finns inte. Vi säger: det krig, som kapitalisternas regeringar började, kan avslutas endast genom en arbetarrevolution. Den som intresserar sig för den socialistiska rörelsen må läsa Baselmanifestet av 1912, som enhälligt antogs av alla socialistiska partier i hela världen, ett manifest som vi publicerat i vår Pravda, ett manifest som idag inte kan publiceras i ett enda krigförande land, varken i det ”fria” Storbritannien eller i det republikanska Frankrike, emedan sanningen om kriget uttalades i detta manifest redan före kriget. Där heter det: det kommer att bryta ut ett krig mellan Storbritannien och Tyskland på grund av kapitalisternas rivalitet. Där heter det: det har hopats så mycket krut, att gevären kommer att skjuta av sig själva. Där skrivs om vad som är orsak till kriget och likaså att kriget kommer att leda till den proletära revolutionen. Därför säger vi till de socialister, som, ehuru de undertecknat detta manifest, gått över på sina kapitalistiska regeringars sida, att de förrått socialismen. Överallt i världen har socialisterna splittrats. En del sitter i regeringar, andra i fängelse. Överallt i världen förkunnar en del av socialisterna krigsförberedelser, medan den andra, såsom den amerikanske Bebel – Eugene Debs, som åtnjuter en utomordentlig aktning bland de amerikanska arbetarna – säger: ”Hellre får man skjuta mig än jag ger en cent till detta krig. Jag är redo att slåss endast i proletariats krig mot kapitalisterna i hela världen.” Så har socialisterna överallt i världen splittrats. All världens socialpatrioter tror, att de försvarar fosterlandet. De tar fel – de försvarar den enda kapitalistklickens intressen mot den andra. Vi propagerar den proletära revolutionen, den enda sanna sak, för vilken tiotals människor beträtt schavotten och hundratals och tusentals sitter i fängelse. Dessa socialister i fängelserna utgör minoriteten, men arbetarklassen står på deras sida, hela den ekonomiska utvecklingen är för dem. Allt detta säger oss, att ingen annan utväg finns. Detta krig kan man göra slut på endast genom en arbetarrevolution i några länder. Och vi måste tills vidare förbereda denna revolution, bistå den. Så länge tsaren förde kriget, kunde det ryska folket, trots allt sitt hat mot kriget, trots all sin vilja att uppnå fred, inte göra någonting annat mot kriget än förbereda revolutionen mot tsaren och tsarens störtande. Så gick det också. Det bekräftade historien för er i går, det kommer den att bekräfta för er i morgon. Vi har för länge sedan sagt: man måste

bistå den växande ryska revolutionen. Det sade vi i slutet av 1914. För detta blev våra dumadeputerade förvisade till Sibirien. Och ändå sade man: ”Ni ger inget svar. Ni hänvisar till revolutionen, då strejkerna har slutat, då de deputerade är sända till straffarbete, då det inte finns en enda tidning!” Och man beskyllde oss för att inte vilja svara. Denna beskyllning, kamrater, har vi hört under en hel rad år. Vi har svarat: ni kan vara upprörda över vårt svar, men innan tsaren störtats, kan man inte göra någonting mot kriget. Och vår förutsägelse har bekräftats. Den har ännu inte fullständigt bekräftats, men den har redan börjat bekräftas. Revolutionen börjar ändra kriget från Rysslands sida. Kapitalisterna fortsätter ännu kriget. Och vi säger: innan arbetarrevolutionen brutit ut i några länder, kan inte kriget upphöra, därför att det ännu sitter folk vid makten, som vill fortsätta detta krig. Man säger oss: ”I en rad länder tycks allt vara försänkt i dvala. I Tyskland är socialisterna mangrant för kriget, Liebknecht ensam är emot.” På detta svarar jag: denne ende Liebknecht representerar arbetarklassen, till honom ensam, till hans anhängare, till Tysklands proletariat sätter alla sitt hopp. Ni tror inte på detta? Fortsätt då kriget! Någon annan väg finns inte. Om ni inte tror på Liebknecht, om ni inte tror på arbetarnas revolution, på den revolution som håller på att mogna, om ni inte tror på detta, tro då på kapitalisterna!

Enbart en arbetarrevolution i några länder kommer att segra i detta krig. Kriget är ingen leksak, kriget är någonting ohyggligt, kriget tar miljoner offer, och det är inte så lätt att göra slut på det.

Soldaterna vid fronten kan inte skilja fronten från staten och självständigt träffa avgörandet. Soldaterna vid fronten är en del av landet. Så länge staten för krig, kommer också fronten att lida. Det går inte att göra någonting åt. Kriget har framkallats av de härskande klasserna, endast arbetarklassens revolution kommer att göra slut på det. Huruvida ni skall få en snabb fred beror endast på hur revolutionen utvecklas. Vilka känslösamma saker som än sägs, hur man än säger er: låt oss genast göra slut på kriget – så kan man inte göra det utan att revolutionen utvecklas. När makten går över i arbetar-, soldat- och bondedeputeradesovjeternas händer, kommer kapitalisterna att uttala sig emot oss: Japan kommer att vara emot oss, Frankrike mot oss, Storbritannien mot oss, alla länders regeringar kommer att uttala sig emot oss. Kapitalisterna kommer att vara emot oss, arbetarna för oss. Då blir det slut på det krig, som kapitalisterna börjat. Det är svaret på frågan hur man skall göra slut på kriget.

Publicerat första gången den 23 april 1929 i nr 93 av tidningen *Pravda*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 32, s 77-102